

Un dels punts de visita seria el monument erigit a Gandesa per l'Associació d'Aviadors de la República a tots els morts de la Guerra Civil. FOTO: A. CARALT

L'APUNT

Reconeguts al Kremlin

■ La mostra més evident de l'estreta relació que ha assolit l'ADAR amb Rússia fou l'entrega el 13 de desembre de l'Orde de Sant Andreu en or i brillants al seu president, Aquilí Mata, en un acte celebrat al Palau de Congressos del Kremlin davant d'uns 6.000 espectadors. L'ordre es va crear el 1698 i va ser recuperada el 1998 després de la caiguda de l'URSS i la creació de la Federació Russa.

A finals de novembre, membres de l'entitat havien visitat la República d'Azerbaidjan per rebre homenatge als aviadors republicans que van formar-se en aquest país i aquells que van combatre en defensa de la invasió nazi entre 1941-1945. La delegació de l'associació, que estava constituïda per familiars d'antics aviadors, va rebre també l'homenatge del govern i les institucions locals a la ciutat de Ganja, on es van inaugurar una sala permanent museïtzada.

TURISME ■ L'ASSOCIACIÓ, DIRIGIDA PER FILLS D'AVIADORS DE LA REPÚBLICA, DEMANA L'AJUT DE LES ADMINISTRACIONS LOCALS I LA DIPUTACIÓ

Els fills dels aviadors de la República volen potenciar el turisme rus

L'Associació d'Aviadors de la República estreny lligams amb Rússia i contacta amb operadors turístics per difondre circuits sobre l'aviació republicana a turistes russos a les Terres de l'Ebre

ANDREU CARALT

L'Associació d'Aviadors de la República (ADAR), una històrica entitat de memòria creada el 1976, vol facilitar al mercat rus dos circuits de turisme de la Guerra Civil a les Terres de l'Ebre i el Camp de Tarragona.

En els últims mesos, l'associació s'ha fet prou visible a Rússia i a Azerbaidjan. Ha estat convidada a actes oficials, ha obtingut importants reconeixements i s'ha difós el seu llegat a través d'un documental de l'aviació republicana - amb imatges de la Sènia seguit per 39,6 milions d'espectadors de 14 països.

Els lligams entre Rússia i l'aviació republicana són elevats. Part substancial de la flota d'avions republicans era soviètica - 648 avions de caça i bombarders -, a Espanya hi van combatre 772 pilots russos, i a l'Azerbaidjan s'hi

va instal·lar una escola de pilots on es van instruir per volar prop de 800 futurs aviadors republicans entre 1937 i 1939.

ADAR s'ha posat d'acord amb dos operadors turístics russos perquè comercialitzin entre els clients que viatgen a la Costa Daurada els circuits de la Guerra Civil.

El seu president, Aquilí Mata, ha detallat al Diari la voluntat d'aportar valuosa documentació i coneixements per completar l'actual oferta d'espais de visita i fer-los atractius per als clients russos. Per aconseguir-ho necessiten la complicitat i suport d'administracions locals, comarcals i de la Diputació de Tarragona.

Documentació inèdita

El principal circuit de memòria es desenvoluparia a l'Ebre, amb dos principals punts de visita: Gandesa i la Sènia. A la capital de

Acte d'entrega de l'Orde de Sant Andreu al president d'ADAR, Aquilí Mata, al palau dels congressos del Kremlin, el desembre passat. FOTO: ADAR

la Terra Alta, ADAR va erigir el 1978 un monument a tots els qui van morir a la Guerra Civil i l'octubre passat una de les sales del museu del CEBE porta el nom d'Antoni Vilella, històric president de l'entitat, mort el 2016.

«En aquest espai s'hi mostra una petita exposició dels aviadors però estem disposats a museïtzar una sala sencera del museu amb tot tipus de documentació, valuosa i inèdita, i

orientar-la perquè tingui interès per als russos».

A més, Mata demanarà a les autoritats locals poder traslladar el monument a un lloc més visible de la vila, per exemple al costat de la Cooperativa Agrícola i el CEBE, i també oferirà la disposició d'un reconegut escultor rus, Zurab Tsereteli, de modelar una peça escultòrica en record als pilots soviètics morts a la Guerra Civil i situar-la al front de l'Ebre.

A la Sènia, ADAR vol oferir tota la seva ajuda en el projecte previst de construir un hangar a l'antic camp d'aviació per poder-hi exhibir diversos avions d'època, entre ells un caça de fabricació russa que ja es mostra al poble.

En aquest àmbit, ADAR projecta tirar endavant un pla de localització dels espais on van morir els 106 pilots russos que oficialment van perdre la vida a la Guerra Civil espanyola, un dels quals està enterrat al cementiri de la Sènia.

El segon circuit pivotaria sobre el centre d'interpretació a l'antic camp d'aviació de Santa Margarida i els Monjos (Alt Penedès) i el camp d'aviació de Valls. La visita als espais històrics, proposa ADAR, es podria completar amb visites a cellers i a restaurants de la zona. L'associació, però, no desenvoluparia les visites perquè creuen no és la seva feina.

«Nosaltres volem posar a punts tots els actius perquè el circuit sigui atractiu, tenim els coneixements i els contactes amb els operadors turístics, però necessitem la complicitat de les administracions», sentència el president.